

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 491/2020
06.04.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Ненад Петковић, адвокат из ..., против туженог „Artiv mobility services“ ДОО Нови Сад, кога заступа пуномоћник Милутин М. Сретеновић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1693/19 од 27.11.2019. године, у седници одржаној 06.04.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1693/19 од 27.11.2019. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1395/2018 од 20.03.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се поништи решење туженог од 10. 05.2018. године и да се пониште све правне последице које је то решење произвело, као и да се тужени обавезе да врати тужиоца на рад и надокнади му трошкове поступка. Ставом другим изреке тужилац је обавезан да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 70.500,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1693/19 од 27.11.2019. године, ставом првим изреке усвојена је жалба тужиоца и преиначена првостепена пресуда, тако што је усвојен тужбени захтев и поништено решење туженог од 10.05.2018. године, а тужени обавезан да тужиоца врати на рад. Ставом другим изреке преиначено је решење о трошковима поступка тако што је одбијен захтев туженог за накнаду трошкова у износу од 70.500,00 динара са каматом од дана извршности до исплате. Ставом трећим изреке тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 113.250,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију туженог са захтевом за накнаду трошкова.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 55/14) и утврдио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је био у радном односу код туженог од новембра 2016. године до 31.05.2018. године, најпре на одређено време, а затим на неодређено време на радном месту ... . У децембру месецу 2017. године тужени је изгубио пројекат „Мерцедес“ који се односио на производњу делова за Мерцедесе, те су запослени који су радили на овим пословима, међу којима је и тужилац, распоређени на друге пројекте „Јагуар“ и „Волво“. Дана 10.05.2018. године директор туженог је донео Одлуку у којој је наведено да ће представљати правни основ за доношење решења о престанку радног односа запосленима на неодређено време на радном месту ... и то тужиоцу и ББ, те да се проглашавају технолошким вишком. Као разлог је наведено да се због потреба процеса и организације рада код туженог, након писменог предлога менаџера инжењеринга, смањује број извршилаца на пословима радног места ... за два извршиоца, да ће ова одлука ступити на снагу даном њеног доношења, а примењиваће се од 31.05.2018. године са којим даном ће наведеним запосленима престати радни однос. Поред тога тужени је 10.05.2018. године донео Измене и допуне Правилника о организацији и систематизацији послова којима је смањен број извршилаца на пословима радног места ... за два извршиоца, а који ће се 10.05.2018. године објавити на огласној табли, након чега ће ступити на правну снагу осмог дана од дана објављивања, а примењиваће се од 31.05.2018. године. Истог дана 10.05.2018. године, донето је решење о отказу уговора о раду тужиоцу на основу члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду и наведене Одлуке директор туженог од 10.05.2018. године, достављено је тужиоцу у просторијама туженог 31.05.2018. године, а неколико дана пре тога тужиоцу је исплаћена отпремнина. Доношењу оспореног решења је претходило оцењивање запослених, односно евакуација коју је извршио ВВ супервизор, па како је закључено од непосредно претпостављених да тужилац није показао задовољавајуће резултате да је спор у реализацији делегираних задатака, да не може самостално да изврши задатке, већ да је већину задатака морао да изврши уз помоћ колега, те да је сваки документ који је креирао морао бити проверен пре постављања на линију и да нема напретка у развоју техничких вештина, то је на основу такве оцене менаџер производног инжењеринга предложио да се тужилац и ББ прогласе технолошким вишком. На основу извршеног оцењивања тужиочевог рада састављен је акт евакуације рада запосленог од 25.04.2018. године. Тужени није обавестио тужиоца о оцењивању, нити о добијеним резултатима оцењивања, нити су општим актом туженог предвиђена правила оцењивања запослених. Тужени није био у обавези да донесе Програм решавања вишка запослених с обзиром на број запослених и број оних који су у предметном периоду проглашени технолошким вишком, нити је у даљем периоду на радном месту тужиоца запослио неко друго лице.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев као неоснован, налазећи да је оспорено решење о отказу уговора о раду тужиоцу донето због престанка потребе за његовим радом услед организационих и економских промена, смањењем броја извршилаца на радном месту ..., у законито спроведеном поступку. Тужени је донео одговарајуће акте (измену Правилника о систематизацији, Одлуку о персонализацији лица која ће бити проглашена вишком) који су ступили на снагу пре престанка радног односа тужиоцу. Поред тога извршена је евакуација (оцењивање рада) којом је тужиочев рад негативно оцењен, па је послодавац имао дискреционо право да када постоји вишак запослених одлучи ко ће од запослених бити проглашен технолошким вишком.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев налазећи да је решење о отказу уговора о раду тужиоцу незаконито јер је донето пре ступања на снагу Измена и допуна Правилника о организацији и систематизацији послова од 10.05.2018. године (ступиле на правну снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли), па није било основа да тужиоцу престане радни однос применом одредбе члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду.

По оцени Врховног касационог суда неосновано се ревизијом туженог указује да је побијаном пресудом погрешно примењено материјално право.

Према члану 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Закон о раду не садржи критеријуме којих је послодавац дужан да се придржава при одређивању на које ће се запослене односити престанак потребе за радом, већ прописује поступак који се у том случају примењује и одређује права која је послодавац дужан да обезбеди запосленима за чијим је радом престала потреба. Програм решавања вишка запослених, послодавац је дужан да донесе када се стекне неки од услова из члана 153. наведеног закона у зависности од броја запослених који представљају вишак у односу на укупан број запослених. Међутим, чак и у ситуацији када послодавац није у обавези да донесе Програм решавања вишка запослених то му, супротно становишту првостепеног суда, не даје дискреционо право да без одређеног критеријума самостално одлучи који запослени представљају вишак, већ напротив, одређивање лица која представљају вишак од више извршилаца на истом радном месту, без примене критеријума, такву одлуку чини незаконитом. Разлози због којих баш одређени запослени представља вишак су нужни за законитост решења о отказу по овом основу. Поред тога, код оцењивања и вредновања рада запосленог, битно је да запослени буде обавештен да ће његов рад бити оцењиван, да буде упознат са датом оценом и да му се омогући право на одбрану у ситуацији када није задовољан добијеном оценом. У конкретном случају тужилац није био упознат са вршењем евакуације (оцена рада запосленог) и датом негативном оценом у акту евакуације од 25.04.2018. године, а тужени као послодавац није имао прописану процедуру и критеријуме за вредновање. Оспорено решење о отказу од 10.05.2018. године је

незаконито и због тога што је донето на основу Одлуке директора туженог од 10.05.2018. године (ступила на правну снагу даном доношења), којом су унапред одређена имена запослених који су технолошки вишак, а пре ступања на снагу Измена и допуна Правилника о организацији и систематизацији послова којима је смањен број извршилаца на пословима радног места ... за два извршиоца. Код претходно изнетих разлога, правилно је побијаном одлуком усвојен тужбени захтев поништајем решења о отказу уговора о раду и реинтеграцијом тужиоца у процес рада на основу члана 191. став 1. Закона о раду.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Захтев тужиоца за накнаду трошкова одговора на ревизију је одбијен на основу члана 154. став 1. ЗПП, јер се не ради о трошковима потребним за вођење ове парнице.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић